

Nazwa przedmiotu	Finanse publiczne I
Kod przedmiotu	
Profil studiów	ogólnoakademicki
Stopień studiów	pierwszy
Kierunek studiów	Finanse i Rachunkowość
Specjalność (jeśli dotyczy)	Finanse Publiczne i Podatki
Forma studiów	studia stacjonarne i niestacjonarne wieczorowe
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba godzin	30
Forma/typ zajęć	wykład
Punkty ECTS	2
Rodzaj przedmiotu (przedmiot obowiązkowy / kierunkowy do wyboru / fakultatywny / seminarium)	obowiązkowy
Sposób realizacji przedmiotu (stacjonarny / zdalny / kurs internetowy / kurs realizowany metodą blended learning)	stacjonarny
Język wykładowy	polski
Wymagania formalne	brak
Założenia wstępne	Zakłada się, iż student zna podstawowe pojęcia mikroekonomiczne i makroekonomiczne.
Skrócony opis przedmiotu	Konwersatorium ma na celu przedstawienie kluczowych zagadnień związanych z finansami publicznymi, ich funkcjami oraz rolą w gospodarce. Kurs obejmuje tematy takie jak system dochodów i wydatków publicznych, budżet państwa, deficyt budżetowy, dług publiczny oraz polityka fiskalna. Studenci poznają również systemy podatkowe w Polsce i na świecie oraz wpływ globalizacji na finanse publiczne. Zajęcia łączą teorię z praktyczną analizą procesów ekonomicznych, umożliwiając lepsze zrozumienie roli sektora publicznego i jego wpływu na gospodarkę.
Treści kształcenia dla przedmiotu	Celem kursu jest zapoznanie studentów z finansami publicznymi w wymiarze zarówno teoretycznym, jak i praktycznym. Kurs wprowadza w tematykę finansów publicznych jako dyscypliny naukowej, podstawowych teorii finansów publicznych, funkcji i struktury współczesnych systemów finansów publicznych, sektora finansów publicznych na tle całej gospodarki, a także problematykę zmian w finansach publicznych następujących w wyniku procesów globalizacyjnych. Na cały kurs składają się następujące bloki tematyczne: □ finanse publiczne jako dyscyplina naukowa (zadania publiczne, środki publiczne, definicja i przedmiot finansów publicznych, sektor finansów publicznych, ekonomia sektora publicznego, interdyscyplinarność finansów publicznych, funkcje finansów publicznych według R. Musgrave, zależności między poszczególnymi funkcjami finansów publicznych);

- podstawowe teorie finansów publicznych - rys historyczny (merkantyizm, doktryna liberalna, teoria ortodoksyjna, nurt interwencjonistyczny, finanse publiczne w teorii Keynesa i teoriach neokeynesowskich, monetaryzm wobec finansów publicznych, podejście nowej ekonomii klasycznej do finansów publicznych, tzw. nowy konserwatyzm fiskalny);
- sektor finansów publicznych na tle całej gospodarki (sektor finansów publicznych a sektor publiczny, sektor finansów publicznych jako jedno z ogniw całego systemu finansowego, porównanie sektora finansów publicznych i rynkowego systemu finansowego z punktu widzenia dominujących powiązań organizacyjnych, głównych ogniw systemu i realizowanych funkcji);
- dochody publiczne (wpływy bezzwrotne i zwrotne, rodzaje dochodów publicznych, definicja podatku, klasyfikacja podatków, zasady podatkowe, techniki poboru podatków, szczególna rola progresji podatkowej, rozkład obciążenia podatkowego, optymalne opodatkowanie bezpośrednie i pośrednie);
- wydatki publiczne (rodzaje wydatków publicznych, wzrost wydatków publicznych, prawo Wagnera, hipoteza Peacock-Wiseman'a, warunki efektywności wydatków publicznych, wpływ wydatków publicznych na sektor prywatny, wydatki publiczne jako instrument redystrybucji dochodów);
- budżet państwa (pojęcie budżetu państwa, zasady budżetowe, etapy tworzenia budżetu, realizacja budżetu, rozliczanie wykonania budżetu, zamknięcie roku budżetowego, przebieg cyklu budżetowego, dyscyplina budżetowa, czynniki równowagi budżetowej, mechanizm powstawania deficytu budżetowego);
- deficyt budżetowy i dług publiczny (deficyt rzeczywisty, deficyt strukturalny, deficyt cykliczny, rodzaje długu publicznego, przyczyny zadłużenia publicznego, instrumenty zaciągania długu publicznego, zarządzanie długiem publicznym, granice zadłużenia publicznego, koszty obsługi zadłużenia publicznego);
- polityka fiskalna (cele polityki fiskalnej, instrumenty polityki fiskalnej, fiskalna polityka stabilizacyjna, koncepcja równoważności ricardiańskiej, twierdzenie Haavelmo, zależności między polityką fiskalną i polityką monetarną);
- system finansów publicznych w Polsce (dochody i wydatki publiczne, system podatkowy, sfera budżetowa, fundusze celowe, agencje rządowe, inne podmioty sektora finansów publicznych, budżet państwa, budżet państwa a Skarb Państwa, budżet państwa a budżety samorządów lokalnych, dynamika długu publicznego);
- systemy podatkowe w przekroju międzynarodowym (rozwój historyczny systemów podatkowych na świecie, budowanie systemów podatkowych we współczesnych systemach finansów publicznych oraz najnowsze próby ich racjonalizacji, kraje o tzw. północnej i południowej mentalności podatkowej, różnice między poszczególnymi krajami w roli podatków bezpośrednich i podatków pośrednich, zróżnicowanie w konstrukcji podatków bezpośrednich, odmienne podejście do opodatkowania korporacji międzynarodowych);
- finanse publiczne wobec globalizacji (ewolucja roli państwa w gospodarce, zmiana struktury dochodów i wydatków publicznych w konsekwencji międzynarodowej integracji gospodarczej na przykładzie UE, harmonizacja podatków bezpośrednich i podatków pośrednich w UE, konkurencja podatkowa między zintegrowanymi obszarami gospodarczymi, ograniczanie wydatków publicznych jako warunek konkurencyjności gospodarki, konsekwencje globalizacji rynków finansowych dla zarządzania długiem publicznym, zasada unikania podwójnego opodatkowania);
- badania naukowe z zakresu finansów publicznych (przykłady podejmowanych problemów badawczych odnoszących się zarówno do teorii, jak i do praktyki/kraje rozwijające się i państwa rozwinięte/, czasopisma naukowe specjalizujące się w zagadnieniach związanych z finansami publicznymi, źródła międzynarodowych statystyk dotyczących finansów publicznych).

Przedmiotowe efekty uczenia się	Po ukończeniu przedmiotu, student: W ZAKRESIE WIEDZY: - zna i rozumie procesy ekonomiczne zachodzące we współczesnych systemach finansów publicznych, stanowiących jedno z kluczowych ogniw całego systemu gospodarczego; - zna i rozumie sposób funkcjonowania sektora finansów publicznych w Polsce; - zna i rozumie konsekwencje procesu globalizacji gospodarki światowej dla systemów finansów publicznych w poszczególnych krajach. W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI: - potrafi pozyskiwać z różnych źródeł informacje, w tym dane statystyczne, opisujące funkcjonowanie sektora finansów publicznych; - potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do opisu i analizowania tak złożonego i ważnego zjawiska w gospodarce jak zadłużenie publiczne; - potrafi formułować własne (w tym krytyczne) opinie o prowadzonej w poszczególnych państwach polityce fiskalnej, w tym o funkcjonujących w nich systemach podatkowych. W ZAKRESIE KOMPETENCJI: - wykazuje – poprzez uczestnictwo w kursie z tak interdyscyplinarnej dziedziny, jaką są finanse publiczne - świadomość konieczności samodzielnego i systematycznego uzupełniania swojej wiedzy; - jest gotów do prezentowania przygotowanego przez siebie referatu przed daną grupą słuchaczy.
Powiązanie efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi/specjalnościowym i (oznaczonymi kodami z programu nauczania)	specjalność Finanse Publiczne i Podatki: S_W01, S_U03, S_K01, S_K02
Nakład pracy studenta	Szacunkowy nakład pracy studenta: 2ECTS x 25h = 50h (K) - godziny kontaktowe (S) - godziny pracy samodzielnej zajęcia: 30h (K) 0h (S) egzamin: 2h (K) 0h (S) konsultacje: 5h (K) 0h (S) przygotowanie do zajęć: 0h (K) 4h (S) praca z materiałami dodatkowymi podanymi przez koordynatora przedmiotu : 0h (K) 3 (S) przygotowanie do egzaminu: 0h (K) 6 (S) Razem: 37h (K) + 13h (S) = 50h
Metody i kryteria oceniania	Uzyskanie zaliczenia przedmiotu wymaga: - aktywności na zajęciach (15% oceny końcowej); - prezentacji referatu w grupie zajęciowej (25% oceny końcowej); - zdania końcowego egzaminu pisemnego (60% oceny końcowej). Egzamin pisemny składa się z tzw. pytań otwartych (do wyboru) i ewentualnie testu wyboru.

	Obecność na wykładzie jest obowiązkowa, przy czym student ma prawo do dwóch nieusprawiedliwionych nieobecności w semestrze. 4. Skala ocen: punkty (%) ocena <0,50) 2 <50,60) 3 <60,70) 3,5 <70,80) 4 <80,90) 4,5 <90,100> 5.
Literatura	Literatura obowiązkowa: Owsiak S., Finanse publiczne, Współczesne ujęcie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017. Finanse publiczne a nowe zarządzanie gospodarcze w Unii Europejskiej red. naukowa S. Owsiak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021. Rosen H. S., Gayer T., Public Finance, McGraw-Hill Education (global edition) 2014. Stiglitz J. E., Rosengard J. K., Economics of the Public Sector, W W Norton & Co Inc (4th Edition) 2015. Barr N., The Economics of the Welfare State, Oxford University Press (7th edition) 2024. Gruber J., Public Finance and Public Policy, Worth Publishers (7th Edition) 2024. Alińska A., Woźniak B., Współczesne finanse publiczne, Difin, Warszawa 2019. Literatura uzupełniająca: Postuła M., Finanse publiczne w architekturze globalnej gospodarki, Difin, Warszawa 2017. Garg B., Public Finance and Financial Administration: A Global Perspective, Routledge 2025. Crisis Cycle, J. H. Cochrane, red. R. Reis, Perlego/Academic Press 2025. Creedy, J. Comparing Income Distributions: Statics and Dynamics. Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2023. Modern Public Finance, red. A.B. Atkinson, An Elgar Reference Collection 1991. Musgrave R. A., Public Finance in a Democratic Society, Edward Elgar Publishing Limited 2000. Prawo finansów publicznych i prawo podatkowe, red. naukowa H. Litwińczuk, E. Chojna-Duch, W. Modzelewski, E. Kornberger-Sokołowska, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2025. Materiały bieżące: Ministerstwo Finansów (2025): Strategia Zarządzania Długiem Sektora Finansów Publicznych w latach 2026–2029. Najwyższa Izba Kontroli (2025): Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2024 r. Ministerstwo Finansów (2024/2025): Średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Polski. European Commission (2024): New economic governance rules: fit for the future. European Commission (2024): Report on Public Finances in EMU 2024/2025.
Metody dydaktyczne	Na wykładach wykorzystywane są następujące metody dydaktyczne: - prezentacja multimedialna, - dyskusja na temat omawianych zagadnień, - omawianie przykładowych pytań egzaminacyjnych, - e-learning.
Oprogramowanie	MS Excel

